

МІЙ РІДНИЙ КРАЙ

Знати і оберігати

Виконання обов'язків Міністра покладено на заступника Міністра екології та природних ресурсів України із питань європейської інтеграції Вронську Ганну Олександрівну

Кабінет міністрів призначив тимчасово виконуючою обов'язки міністра екології та природних ресурсів Ганну Вронську, яка раніше обіймала посаду заступника міністра екології. Про це йдеться у розпорядженні уряду №60 від 3 лютого.

Народилася 7 серпня 1974 року у місті Помічна Кіровоградської області.

Освіта:

1991 – 1996 Інститут міжнародних відносин при Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, факультет міжнародного права.

1994 юридична школа Case Western Reserve University, Клівленд, штат Огайо, Сполучені Штати Америки.

1996 – 1999 аспірант кафедри порівняльного правознавства Інституту міжнародних відносин при Київському наці-

ональному університеті ім. Тараса Шевченка.

Трудова діяльність:

05/2015 - Міністерство екології та природних ресурсів України.

Заступник Міністра екології та природних ресурсів України з питань європейської інтеграції.

2003 – 2013 Юридична фірма «Вронський, Вронська та партнери». Керуючий партнер.

1996 – 2003 Адвокатське об'єднання «Юридична фірма «Василь Кісіль і Партнери». Адвокат.

1995 Акціонерний комерційний промисловий банк «Україна». Відділ кредитування та депозитних операцій в іноземній валюті, провідний юрисконсульт.

Нарада-семінар в м. Новгород-Сіверському

Новгород-Сіверською районною державною адміністрацією 5 лютого 2016 р. було організовано нараду-семінар з питань створення ландшафтного заказника загальнодержавного значення «Мурав'ївський», обговорення підсумків роботи в рамках Деснянського біосферного резервату ЮНЕСКО та шляхів вирішення актуальних питань його розбудови. Учасників зібрання привітали голова Новгород-Сіверської РДА О.В. Мовчан та її перший заступник Р.М. Веремієнко. Вони орієнтували слухачів на відкритий діалог, разом вирішувати нагальні питання, адже природа у нас спільна, і щоб використовувати природні блага для розвитку регіону їх потрібно берегти.

Першим питанням порядку денного була інформація сільських голів Кам'янсько-Слобідського А.М. Васюка, Ковпинського В.С. Надточій, Мамакинського В.В. Литвин про проведені і заплановані заходи спрямовані на популяризацію Деснянського біосферного резервату. Всі вони погодилися з необхідністю охорони природи і раціонального використання природних ресурсів, однак багато питань бентежить жителів їх громад. Зокрема викликає неабияку тривогу ідея створення заказника між річкою

Десна та адміністративною межею із Сумською областю. Люди бояться, що заборонять відвідувати ці традиційні у них місця сінокосів, риболовлі та інших традиційних способів використання, будуть проблеми з оформленням власності на земельні ділянки.

Розгляд другого питання почався із презентації старшого наукового співробітника НПП «Деснянсько-Старогутський» С.М. Панченко, гостя із Сумщини. Він уважно слухав інформацію від сільських голів і відкоригував свій виступ, щоб зупинитися на найбільш складних для розуміння питаннях. Тому спочатку С.М. Панченко пояснив чим відрізняються різні категорії природоохоронних територій, про які сьо-

годні йтиметься. НПП «Деснянсько-Старогутський» – це установа, де зберігається трудова книжка доповідача, керує нею директор і розпоряджається коштами на рахунок в держказначействі, звідки доповідачу платять зарплату. Деснянський біосферний резерват – це територія, на яку видано сертифікат ЮНЕСКО в рамках всесвітньої програми «Людина і біосфера» на відповідність доволі суворим критеріям у сфері охорони природи та сталого використання природних ресурсів. Це щось на зразок диплома переможця конкурсу краси чи розумних і кмітливих. Тому названий сертифікат не є чийось, а він стосується території в 70 тис. га, де живуть і працюють люди, від яких і залежить чи буде ця територія й далі відповідати названим критеріям. А ні штату, а ні спеціальних коштів Деснянський біосферний резерват не має. Ще одна територія, яка визнана на міжнародному рівні є Рамсарське водноболотне угіддя «Заплава Десни». Вона знаходиться в межах Сумської області і є важливою для охорони мігруючих видів птахів. Далі С.М. Панченко розповів про основні заходи, які здійснені впродовж 2015 року, а це круглий стіл у районній бібліотеці, два велопро-

біги, а ще низка заходів, які дозволили відкрити візит-центр Деснянського біосферного резервату на базі Новгород-Сіверського районного будинку дитячої та юнацької творчості. Відкриття цього візит-центру знакова подія, адже це результат не надзусиль і вливання значних коштів, а добре скоординована праця відділу освіти Новгород-Сіверської РДА, адміністрації НПП «Деснянсько-Старогутський», волонтерів та друзів нацпарку.

Наступний доповідач, В.Д. Синіговець, начальник відділу природно-заповідного фонду, біоресурсів та екомережі Департаменту екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА, розповіла про досвід Чернігівської області у вирішенні питань охорони природи, про роль іншої природно-заповідної установи Міжріччинського регіонального ландшафтного парку для підвищення благополуччя місцевих жителів. Основний же час доповіді був присвячений роз'ясненням щодо режиму заказника, який планується створити. Необхідність в ньому зумовлена подальшим розвитком Деснянського біосферного резервату, який не має повноцінного природного ядра у заплаві Десни. В.Д. Синіговець зауважила, що над проектом працювала досвідчена група науковців з

НПП «Деснянсько-Старогутський» та Українського товариства охорони птахів. Тому вони врахували все, щоб існування заказника найменшою мірою обмежувало права місцевих жителів. Для заповідання вони пропонують територію за руслом Десни, яка зараз практично не використовується для ведення сільського господарства. Крім того, режим цього заказника не забороняє сінокошення і любительське рибальство. Також В.Д. Синіговець наголосила, що відповідно до законодавства землі в заказник включаються без вилучення їх у власників і землекористувачів. З ними погоджується Положення про заказник, його режим і лише після цього землевласники і землекористувачі підписують документ під назвою охоронне зобов'язання. Найсуворіші обмеження стосуються заборони будівництва, видобутку корисних копалин та розорювання. Цього в заплаві і без створення заказника ніхто не робитиме, бо регулярно бувають повені.

Обидва доповіді відповідали на численні запитання присутніх у залі, а зібралось майже 20 чоловік. Більшість питань стосувалися перспектив розвитку регіону. Тому В.Д. Синіговець та С.М. Панченко продемонстрували деякі приклади із досвіду роботи біосферних

резерватів та національних парків Польщі та Німеччини.

Підсумки зустрічі підвів Р.М. Веремієнко і закликав присутніх «не рубати з плеча» природоохоронні ініціативи, а розійтися і обдумувати нову інформацію, адже визнання нашої території цінною в природоохоронному відношенні на найвищому міжнародному рівні відкриває перед нами широкі можливості. Наша задача – навчитися ними скористатися. Частина учасників не відразу розійшлися а ще жваво обговорювали різні питання розвитку Деснянського біосферного резервату, Новгород-Сіверська філія Національної телерадіокомпанії України підготувала про нараду-семинар спеціальний репортаж.

С. Панченко

Всеукраїнський зимовий облік птахів

30 січня в рамках Великого зимового обліку птахів співробітниками Національного парку «Деснянсько-Старогутський» була організована екскурсія в лісопарк «Мирищина», який знаходиться в околицях міста Середина-Буда. В екскурсії прийняли участь діти місцевих шкіл – члени гуртка «Шкільне лісництво», яке діє при Національному парку та Центрі дитячої та юнацької творчості міста Середина-Буда.

птахів відлітають на початку грудня, і вже на початку січня (в II, іноді I або III, декадах) починають прилітати перші зграї чикотнів, що повертаються на північ. Повернення зграй цього виду є важливою фенологічною ознакою початку такого фенологічного періоду, як Передвесіння. Це період, коли починається зростання сонячної радіації, яка дає птахам сигнал для активації життєвих процесів. Звичайно, на зимівлі можуть відмічатися окремі особини дроздів чикотнів, поєднанні в невеликі зграйки в 3-5 особин (які і відмічалися нами протягом зими), але фенологічною ознакою є саме великі зграї птахів цього виду. В цьому році чикотні почали повертатися з півдня 3 січня – була зареєстрована перша зграя в 35 особин. Така ж сама ситуація притаманна і іншому виду – омелюху.

Останню невеличку зграйку омелюхів в 12 особин ми бачили 23 грудня, а перші зграї, які повернулися – 18 січня.

Не обійшлася наша екскурсія і без приємних сюрпризів. Ми побачили першу особину орлана-білохвоста, яка поверталася на північ з зимівлі. Це дуже ранні терміни для цього виду. Найчастіше ми бачимо його вперше навесні в кінці I, або в II декаді лютого. Таке раннє повернення вкупі є достатньо раннім поверненням дроздів чикотнів та омелюхів може бути ознакою ранньої весни в цьому році. Отримані нами дані ми відправили в Українське товариство охорони птахів.

Н. Галущенко

Діяльність біосферного резервату «Деснянський»

14 січня 2016 року у м. Новгород-Сіверський друзі Деснянського біосферного резервату зібралися щоб підвести підсумки роботи за 2015 рік. Зібрання пройшло в неформальній дружній обстановці, чому сприяла атмосфера кафе «Губернська, 8». Якщо театр починається з вішалки, то нашому зібранню передувала виставка книг про природу НПП «Деснянсько-Старогутський» та краю, підготовлена Новгород-Сіверською районною бібліотекою.

З вітальним словом до присутніх (було 14 чоловік) звернулася О.М. Бурико (ГО «Княжий град»), яка зазначила, що заклад, де ми зібралися вже більше року долучається до різноманітних заходів, які організовуються під егідою Деснянського біосферного резервату. Далі вона передала слово координаторам проектів Г.П. Степаненко (заст. дир. з наук. роботи НПП «Деснянсько-Старогутський») та С.М. Панченко (ст. науковий співробітник тієї ж установи). Вони в своїй мультимедійній презентації нагадали учасникам про особливості території та функціонування біосферного резервату, розповіли про основні напрямки його діяльності, а саме: охорона природи, екологічна освіта та виховання, туризм і рекреація. Водночас ціла низка перспективних напрямків залишається недостатньо охопленими, а саме розвиток екологічного сільського господарства. Проблемою є досі малоорганізована робота координаційної ради. Тим не менш, за 2015 рік було здійснено низку заходів на території Новгород-Сіверського району, а саме: проведено круглий стіл у районній бібліотеці з питань охорони природних територій, які мають міжнародне значення, два велопробіги біосферним резерватом в яких взяли участь більше 10 учасників. Жирну крапку поставили, коли успішно завершили пілотний проект – відкрили візит-центр у Новгород-Сіверському районному будинку дитячої та юнацької творчості. Про відкри-

тий візит-центр більш детально розповіли вже наступні доповідачі – С.В. Біла (зав. відділом освіти Новгород-Сіверської РДА) та А.А. Жоров (директор названого будинку творчості). Щоб відкрити візит-центр обійшлися власними зусиллями, а робота складалася з кількох етапів. Спершу було організовано спеціальний велопробіг Деснянським біосферним резерватом, учасники якого на волонтерських засадах заходилися ремонтувати приміщення. Довели почату справу до

шенню розповіді було презентовано телерепортаж Новгород-Сіверської телерадіокомпанії про цю подію.

Особливо приємно відзначити, що виступи доповідачів викликали жваву дискусію з багатьох питань: обміління Десни, земельних питань у зв'язку із перспективами створення заказника у заплаві Десни, щоб створити на Чернігівщині ще одне природне ядро біосферного резервату. Багато говорили про проблеми побутових відходів і необхідність розвитку туристичної та екскурсійної діяльності. По всіх питаннях найближчим часом будуть прийняті плани конкретних заходів.

Ще одним знаковим підсумком стало те, що учасники зібрання організувалися у координаційну раду Деснянського біосферного резервату у Новгород-Сіверському районі. Координувати роботу ради погодились Р.М. Веремієнко від Новгород-Сіверської РДА та С.М. Панченко від адміністрації НПП «Деснянсько-Старогутський». На обласному рівні представляти нашу координаційну раду будуть С.Ф. Сергієнко (депутат Чернігівської обласної ради) та В.Д. Сініговець (начальник відділу природно-заповідного фонду, біоресурсів та екомережі Департаменту екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА). Учасники зібрання висловили подяку Новгород-Сіверській телерадіокомпанії (філія НТКУ) за інформаційну підтримку всіх заходів, а О. Харькова (журналіст філії НТКУ) стала членом координаційної ради.

Загалом учасники зібрання визнали роботу успішною і готові працювати так же дружно і скоординовано і надалі. А ще спробують залучити більше до цієї роботи представників Грем'яцької, Кам'янсько-Слобідської, Мамакинської, Ковпинської та Леско-ногівської сілрад.

С. Панченко

Виставка к Дню водно-болотных угодий Украины.

22 января 2016 года в центральном Доме культуры Середино-Будского района проходил праздничный концерт ко Дню соборности Украины. Одной из уникальных достопримечательностей Середино-Будского района по праву считается национальный природный парк «Деснянско-Старогутский». Поэтому, уже традиционно, местные жители знакомятся с его достижениями на подобных мероприятиях. Парку предоставляется место в фойе Дома культуры для очередной выставки. В этом году

наша выставочная экспозиция была посвящена Дню водно-болотных угодий Украины и проходила под лозунгом: «Водно-болотные угодья для нашего будущего – стабильный источник средств к существованию». Выставочные баннеры презентovali работу парка как природоохранной, научной, туристической и экопросветительской организации. Посетителям широко была представлена рекламная продукция: календари, буклеты, магниты, брелки.

О. Коваленко

Вітаємо переможців!

Національний природний парк «Деснянсько-Старогутський» щорічно проводить літній екоабор, в якому робота з учнями шкіл проводиться в різних напрямках біологічних дисциплін, та весняно-осінню спеціалізовану орнітологічну екошколу по вивченню міграцій птахів. З учнями проводяться польові дослідження, співробітники парку вчать школярів правильному написанню науково-дослідних робіт. Таким чином, учні залучаються до проведення наукових досліджень. І ця робота приносить свої плоди. Наші вихованці майже кожного року займають призові місця у обласних етапах конкурсу-захисту робіт МАН та обласних екологічних олімпіадах.

2016 рік також став плідним:

Владислав Кумеда з роботою «Фітомаса трав'яних екосистем і запаси карбону у Деснянському біосферному резерваті» (10 клас Гринівського НВК Недригайлівського р-ну Сумської обл.; керівник: вчитель біології Гринівського НВК :ЗОШ І-ІІІ ст., ДНЗ Л.Л. Дяченко; консультант: к.б.н., доцент, старший науковий співробітник національного природного парку «Деснянсько-Старогутський» Панченко С.М.) зайняв 2 місце на обласному етапі Всеукраїнської екологічної олімпіади.

город-Сіверському Поліссі» (10 клас Семенівської ЗОШ І-ІІІ ступенів №1, Семенівський р-н, Чернігівська обл.; керівник: вчитель біології Семенівської ЗОШ І-ІІІ ступенів №1; консультант: к.б.н., доцент, старший науковий співробітник національного природного парку «Деснянсько-Старогутський» Панченко С.М.) одержала диплом третього ступеню обласного етапу конкурсу-захисту дослідницьких робіт МАН.

Литвинова Юлія, учениця 11 класу Середино-Будської школи №1, посіла 2 місце у обласному етапі конкурсу-захисту робіт МАН з роботою «Видовий склад, динаміка та основні закономірності весняної міграції птахів на півночі Сумської області», наукові керівники наукові співробітники національного природного парку «Деснянсько-Старогутський» Галущенко С.В. та Галущенко Н.М.

Немцева Марина, учениця 10 класу Середино-Будської школи №1, посіла 3 місце на обласному етапі конкурсу-захисту робіт МАН з роботою «Вивчення самовідновлення дуба звичайного в лісопарку "Мирщина"», яку вона написала під керівництвом вчителя школи Козлової Н.А., але при науковій консультації Галущенко Н.М., молодшого наукового співробітника парку.

Наталія Горовая з роботою «Стан популяцій конвалії лікарської у Нов-

Литвинова Юлія та Немцева Марина займаються в шкільному лісниц-

тві, яке працює при національному парку «Деснянсько-Старогутський».

Аліна Бондарець з роботою «Антропогенна толерантність граків в межах Новгород-Сіверського району» (11 класу Смяцької ЗОШ І-ІІІ ступенів Новгород-Сіверський р-н, Чернігівська обл.; керівник: вчитель біології та екології В.В. Матюк) одержала диплом третього ступеню обласного етапу конкурсу-захисту дослідницьких робіт МАН. Виконувала роботу в співпраці з методичним центром залучення громадськості до спостережень за станом довкілля при візит-центрі Деснянського БР у м. Новгород-Сіверський (Новгород-Сіверський РБДЮТ).

С. Панченко

Сумська весна—2016

У зв'язку з відзначенням Дня Довкілля, Великодня, Дня міжнародної солідарності трудящих, Дня Перемоги та Всесвітнього Дня охорони навколишнього природного середовища Сумська обласна організація Українського това-

риства охорони природи оголошує в період з 16.04.2016 по 16.05.2016 проведення місячника «Сумська весна—2016». Місячник передбачає проведення в межах Сумської області зелених толок з впорядкування водоохоронних зон та

прибережних смуг, водойм; очищення від сміття захисних лісосмуг, лісових масивів; озеленення та очищення від сміття узбіч доріг; упорядкування парків і скверів; ліквідація стихійних смітєзвалищ, вивіз сміття тощо.

Зустрічали птахів!

На вихідних (12-13 березня) група школярів із сіл Грем'яч, Кам'янська Слобода та Бирине, що в Новгород-Сіверському районі Чернігівщини, завітали у НПП "Деснянсько-Старогутський", де в цей час традиційно спостерігають за міграціями птахів. Останні роки цим займаються орнітологи НПП. Вони із задоволенням розповіли і показали школярам різні види птахів, які летять в цю пору над Десною. Діти побачили багато гоголів, чайок-чибісів, хижих птахів, зокрема, канюків-зимняків. Під час поїздки учні засвоїли

техніку спостережень з біноклем, опанували ази виконання польових записів, дізналися багато про особливості біоло-

гії та екології різних видів птахів, переживали, що на шляху додому наших пернатих друзів чекає стільки небезпек. Увечері переглянули документальні фільми про Деснянсько-Старогутський національний парк, співали пісень і поїли смачної ухи. Поїздка стала можливою завдяки підтримці Новгород-Сіверської райдержадміністрації, а на місці допомагали активісти громадської екологічної організації "Деснянські зорі".

Г. Степаненко

Екологічний лекторій

24 березня 2016 року співробітники національного природного парку «Деснянсько-Старогутський» в центральній дорослій бібліотеці Середино-Будського району провели лекторій, присвячений збереженню первоцвітів. Учасники лекторію – учні школи №1 м. Середина-Буда. В ході проведення заходу обговорювалась проблема знищення перших весняних квітів. Щороку вона гостро стає у весняний період, коли відбувається масове знищення ранньоквітучих видів, в тому числі за-

несених до Червоної книги України. Деякі види привертають увагу красою

квіток, а деякі мають прекрасні смакові якості і їх використовують в їжу. Всі учасники активно обговорювали всі ці питання. Далі була показана презентація «Знайомство з первоцвітами НПП «Деснянсько-Старогутський». І як підсумок, всі висловили спільну думку: первоцвітам жити і необхідно бути активними та сприяти збереженню рідкісних видів рослин, яким загрожує знищення.

О. Коваленко

Орнітологічна екошкола «Птахи єднають світ»

Екошкола була організована під час весняних канікул з 24 по 28 березня 2015 року на базі «Боровичанка» Деснянсько-Старогутського національного природного парку. В школі прийняли участь учні з Чернігівської та Сумської областей.

Екошкола стала вже традиційною, і проходить в парку регулярно, під час весняних та осінніх канікул. Під керівництвом орнітолога парку Галущенко С.В. учні вивчають весняні та осінні міграції птахів, порівнюють отримані дані з попередніми роками. Так, наприклад, в минулому році в цей період ми реєстрували більш крупні скупчення

великих білолобих гусок та гуменників, тобто ці птахи розпочали міграцію значно раніше порівняно з теперішнім роком, тоді як в цьому році ми потрапили на початок міграції цих птахів. Весна в цьому році почалася раніше, порівняно з минулим, та виявилася більш холодною та затяжною. Але нам це пішло на користь, адже завдяки цьому ми з учнями побачили справді вражаюче видовище - проліт зграї гуменників, яка складалася з 2000 особин.

Взагалі міграція водоплавних птахів на Десні має грандіозні масштаби. Навесні тут збираються багатотисячні зграї гусок, тисячні зграї різноманітних

качок. Ми в екошколі вивчаємо головним чином початковий період міграції, і в цей період активно летять лебеді, чаплі, гуски (білолоба, сіра, гуменник), качки (свищ, крижень, гоголь, шилохвіст), сивий та звичайний мартини, лелеки, чайки (чибіси), дрозди-чикотні, чорні дрозди, білі плиски, звичайні та очеретяні вівсянки, коноплянки, круки, сірі ворони.

Під час екошколи ми вчимо дітей не тільки проводити дослідження, але й розумінню того, що природний світ та його рівновага є дуже вразливі, особливо це стосується мігруючих птахів, які належать всьому світові, а не окремій державі. Основним девізом нашої екошколи є теза «Птахи єднають світ», а символом – велика білолоба гуска.

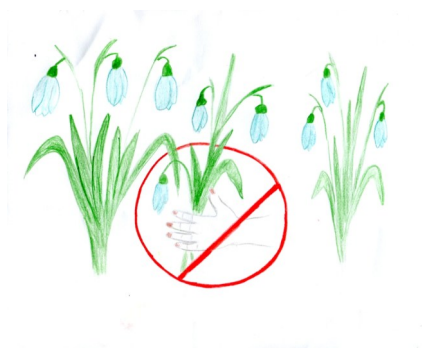
Погода під час екошколи спочатку була зовсім не весняною, але це не завадило юним дослідникам, адже вони вчать вести спостереження, незважаючи на погоду. І повертаючись додому мріяли тільки про те, як повернемось сюди знову, на наступних канікулах.

Н. Галущенко

«СТОРІНКА ВІДПОЧИНКУ»

«Сохраним первоцветы для будущих поколений» под таким девизом прошёл детский конкурс

Конкурс рисунков в поддержку экологической природоохранной акции «Сохраним первоцветы» прошёл в апреле 2016 года в младших классах общеобразовательной школы №2 города Середина-Буда. Ребята с большим энтузиазмом принимали участие: одни - просто изобразили первые весенние цветы в виде пейзажа, вторые – уже более осознанно создавали целые экологические плакаты с запрещающими надписями, третьи – придумали художественную композицию, в которой сочеталась идея охраны с природной красотой первоцветов. Детское творчество прекрасно отразило проблему охраны первых весенних цветов. Были выделены победители, которые получили призы в виде блокнотов и тетрадей для ведения наблюдений за природными явлениями.

Над випуском працювали:
редактор Степаненко Г.П.
дизайн-верстка Романюк Р.І.
Фото: Панченко С.М., Степаненко Г.П., Романюк Р.І., Галущенко Н.М., Коваленко О.М., World Wide Web.
За достовірність викладених фактів відповідальність несе автор

Газета набрана і зверстана НПП «Деснянсько-Старогутський»
Адреса: 41000 Україна, Сумська область, м. Середина-Буда,
вул. Новгород-Сіверська, 62
НПП «Деснянсько-Старогутський»
Тел./факс: (05451) 7-14-49
E-mail: nppdesstar@gmail.com
www.nppds.inf.ua